

Den gamle Præstegaard.

af en gammel Feltpræst.

(Fortætt.)

Det blev senere fortalt, at disse Ord havde gjort et meget forskelligt Indtryk paa Tilhørerne, der ikke var vant til den Slags Tale. Nogle havde ment, at det var underligt, at den Mand, der skulde være deres Lærer, vilde begynde med den Befendelse, at han skulde lære af dem; det passede ikke, syntes de, til en Præsts Værdighed, men de, til hvem Taleren egentlig var henvendt, forstod den, og opjagte hans Bøn om „aldrig at forlade vor egen Forfædrenes“.

Dans Værdighed havde ikke taget nogen Skade. Dertil bidrog ikke saa lidt en Begivenhed, som vakte megen Opmærksomhed i Menigheden.

Præstens Formand havde kun været i Embedet i et par Aar; han havde for et halvt Aar siden ført sin unge Brud ind i Præstegaarden, da han efter et Par Dages Engleleje døde, to og tredive Aar gammel. Dødsaarjagen var en Lungebetændelse, som han en Fastedagsdag havde paadraget sig ved Uforsigtighed. Om denne Sag havde dog alle Sognebeboerne en ganske anden Mening. Der boede i Annekset et ældre Præstestue, som af alle fjern og nær var stemplet som en rigtig udlært Heks, og naar hun kom rokkende med sin lange Kæp, gik Folk helst til Side; naar hun ikke var til Steade, blev hun aldrig kaldt andet en Kirken Heks. At hun virkelig var en Heks, derom var der og kunde der bilignvis aldeles ikke være nogen Tvivl, ikke alene fordi hun kunde gøre Kreaturer lyge, udfinde Tyve, ikke alene fordi der altid stod et Koffertkast bag hendes Kuffendor til Brug st. Hans Aften, naar hun drog til Vestsbjerg, men fordi hun havde en Søn, som hun havde indviet i nogle af sine Kunster. Medens Moderen var meget ondskabsfuld, var Sønnen Skikkelsen selv, saa han fortædige aldrig noget Menneske; men det havde mange set, da han tjente hos en Gaardmand, at naar han om Sommeren laa paa Marken og „Hog Gjul“, saa kunde man se de skønneste Slotte og Paladser, som hurtig forsvandt igen. Dette Syn havde der været altfor mange vederbørlige Vidner til, saa det kunde ikke drages i nogenlunde Tvivl, derjom man da ikke vilde gaa for at være et rent vantro Menneske.

Medens mange var enige om, at de havde set Tegnet nok baade paa Kirstens og Sønnens Magt, saa er følgende en uimodsigelig Sædsværgning. Da den afdøde Præst en Fastedagsdag kom til Annekset og gik ind i Kirken, saa han Selsken staa i Vaabenhuset med en sort Hund; da han saa Degnen, anmodede han denne om at søge for, at Hunden ikke kom ind og forstyrrede Gudstjenesten. Skøndt den gamle hæderlige Degn, der hørte til anden April Selsken og havde mistet sin ene Arm i Støvedet, stred ikke var videre dristig ved at bringe Præstens Befaling til Selsken, saa maatte han dog gøre det, men han fik det Svar, „at hvor han var, skulde og saa hendes Hund være, og de havde begæret til at komme i Kirke“. Da han imidlertid forstod hende, at hun maatte opbylde Præstens Paalag, gik han ud med de Ord: „Ja! ja! maag jeg ikke komme i Kirken, saa sig til Præsten, at jeg skal være ham Kone for, at han aldrig mere skal komme paa Præstetolen her“.

Det gik virkelig ogsaa saaledes; thi næste Søndag var den unge Mand død.

Nu kom den nye Præst, og den samme Historie gentog sig akkurat paa samme Maade: Selsken og Hunden var i Vaabenhuset, Forbuddet blev givet, og hun gav det samme Svar som hidtil.

Det var en meget kold Dag, Præsten havde en hals Mil hjem, som han tilbage lagde i Stene og siddende i en af de saakaldte magelige Doktorstole. Da han holdt for Døren, og Trappen blev sat til Vognen, var det ham ikke muligt at være sig eller rejse sig for et voldsomt „Guld“ over Lænderen; man maatte bære ham ind, og han gik til Sengs.

Efter at have ligget et Par Dage, gik Døden over, og næste Søndag stod han atter paa sin Præstetol; men fra den Time af var det klart for alle, der vilde tro, at der havde staaet en Kamp mellem den stærkere og den stærke; men at Præsten havde sejret i Striden, forringede ikke hans Værdighed.

Selsken selv havde en Følelse af, at hendes Magt var brudt, hun trak sig, som den overvundne, mere og mere tilbage, og Præsten og hun mødtes ikke mere. Hun havde i mange Aar ikke været til Alters, vel tagtens fordi hun ikke vilde træde sin gamle Modstander under Øinene; men, da den ældste af Præstens Sønner var bleven indsat som Kapellan, og hun, der nu var nogle og firindstyve Aar, saa dødsdøgn, sendte hun Bud til ham om at komme og berette hende. Det var hans første Embedsbesøgning af den Slags, og det er vel let fortaælligt, at han ikke søgte sig videre oplagt til den. Aldeles uforberedt, som hun i enhver Henseende var, fik hun ikke Sakramentet; men Nisbet herom vilde jeg ogsaa kun at være et Raastud. Da han, som Ritualet byder, spurgte hende, om hun havde nogen Hemmelighed paa Hjerte, som hun ønskede at lade sin Samvittighed for, svarede hun: „Ja. Da alle de Tilstedeværende var fjernede, og Kapellanen bøjede sig ned til hende for at høre hendes Skriftenaal, hviskede hun: „Al vil jeg ham, to a foer for lidt aa a skas!“ (Jeg vil lade ham vide, at jeg faar for lidt af Jattigfassen). Anden Befendelse havde hun ikke at gøre, anden Trang eller længsel følte hun ikke; men næste Dag var hun død.

Præsten var i det hele taget en meget konservativ Natur, og denne viste sig især i Forhold til Kirke og Gudstjeneste. Han tilfod sig aldrig nogen Forandring i Formerne; som det stod i Alterbogen, saaledes blev det udtrykt; hans Maade at udføre de gejstlige Handlinger paa blev indtil Slutningen den samme som den Dag, da han overtog sit Embede; som Menigheden havde vænnet sig til dem, saaledes blev de, og han holdt fast ved den Overbevisning, at selv om han kunde nære Ønske om Forandring, saa tilkom det ikke ham at gøre

det paa egen Haand; thi han var en ydmyg og meget samvittighedsfuld Mand.

Sans Medtjenere maatte tilstaa, at han baade havde og kunde give Grunde for sin Konservatisme. Naar der den Gang, som senere, blev gjort Forslag snart i en og snart i en anden Retning, og naar en enkelt yngre Præst stødte sig over et eller andet, og derfor fulgte sit eget Hoved og hjalp sig selv, saa kunde han aldrig gaa ind paa sligt, men kunde blive meget varm i sine Udtalelser.

„Jeg gaar aldrig ind paa sligt; thi i min Præstetid har jeg lovet: ceremonie in ecclesia recepta observentur, og indtil den Dødsdage, jeg er underlagt, forordner noget andet, bliver jeg ved det, jeg har modtaget. Endnu er det dog, Gud ske Lov! saaledes, at jeg kan gaa fra den ene Kirke til den anden, og søle mig hjemme, fordi der er Ensartethed til Steade, men hvorledes vilde det dog gaa, naar det blev overladt til enhver Præst, som haade er ny i Tro og i Embede, at forandre hvad han vil, om ikke i Realiteten saa i Form; det kan jo paa den Maade komme saa vidt, at der ikke findes to Kirker her i Landet, hvor den enfoldige Kristne genfinder det, han bepræder og holder helligt fra sin Barndom. Lad det nedarbejde have sine Mangler, og det har det vel, jeg siger dog: „Forders det ikke, thi der er Betsignelse deri.“

„Og desuden; derjom nu alle disse Former, som skal bære Skylden for, at en Præsts Virksomhed ikke kan have Frihed til at udvikle sig, derjom disse nu blev forandrede efter enhver individuelle Ønske, vilde de saa kunne give mere, end Former overhovedet kan give? Det er jo ikke dem, der bringer Manden, lige saa lidt som det er Skaret, der forvandler Vand til Vin. Jeg tror, at denne megen Tale om Forandring i Formene let kan blive brugt som Undskyldning for, at vi ikke arbejder paa os selv, fordi vi mener, at vi ikke kan saa Lov til at bruge de Kræfter, vor Herre gav os, som vi vil.“

„Det er Manden, der levendegør de døde Former, og som danner dem til rette Tjenere for sig; og Manden kan ingen, selv den bedste, Form erstatte. Hvor den levendegørende Mand bor og virker, der forandrer den selv de gamle Former, og danner dem, som den behøver dem. Manden kan være saa stærk, at den ikke alene fylder men sprænger de gamle Former — de gamle Læderflasker sprænges af den nye Vin; ja! saa er Liden der, saa ser det, hvad mange sniffer; men saa er det ikke Menneskets Haand, der øver Vold mod det gamle; ja! er dets Time kommen, og Manden bygger sig et nyt Hus i Stedet for det gamle.“

„Gamle Vugnehagen har sagt i Endiridion: „Curatores ecclesiarum requirimus, non turbatores“, og det staa fast endnu. Jeg har i denne Tid læst om en stor Kunstner, som er frenttraadt i den musikalske Verden, og som har frembragt Kompositioner, hvis Form er forskjellig fra de gamle. Han har utvirket, at han var kommen for at reformere Rusikken, altsaa som en ny Messias. Vil det lykkes ham? og behøves denne Reformation? Da det unge Menneske, der kaldtes Mozart, optraadte i al Beskedenhed og uden Spaadom om Virkingen af sit Arbejde, da talte han ikke et Ord om, at han tænkte paa at ville reformere Rusikken, han havde ingen Pretentioner i den Retning, men, da han saa tidlig gik bort, kun fem og tredive Aar gammel, da var Reformationen foregaaet, de gamle Former var sprængt.“

„Vi er ikke uenige om Maalet, men om Vejen dertil, og jeg har Taalmodighed til at vente, indtil den Dag kommer, da Manden blæser, hvorhen den vil.“ Den gamle Præst vilde i vore Dage have hørt de samme Klager som i sin Tid, været Vidne til Kamp om Formene og til megen Selvrædighed, men han vilde nu have talt som den Gang; thi han var meget konservativ.

Lader os en Søndag vandre til Kirke med Præsten; men vi maa være meget præcise; thi han hørte ikke til dem, der har saa liden Agtelse for deres Menighed, at de af Magelighed lader den vente paa sig. Paa Slaget gik han ud af Præstegaarden, og naar han kom til et bestemt Sted paa Vejen, begynde „bitte Kjeld“, Ringene, at trække i Koffertstregene, og der vilde med, vidste godt, at paa dem blev der ikke ventet.

Spor smuk kunde den gamle St. Peders Kirke, en Augustiner Klosterkirke fra det tolvte Aarhundrede, ikke have været, med de høje Svælvninger, de smukke Blændinger, og fremfor alt med den skønne og sjældne Opsigt; men den var desværre alfor mange Spor af Aarsagt og Tidernes Fættigdom; ikke engang Øjeblikke paa Alteret var skaonet, saa baade Navne og Belse maatte ske med de tomme Messingklager; thi det var jo Ophylsningens Tid, derfor havde Stolevæsenet tilegnet sig de Nyepenge, som Tiendebejeren skulde svare.

Vi modtages altid, selv i daarlige Vejr, af en stor Forjamling, der har forældt sig, dels inde i Kirken, dels ude paa Kirkegaarden; thi den egentlige Gudstjeneste er ikke begyndt; der er Skriftemaal. Dette blev den Gang holdt i det store Sakristi; thi, naar Antallet af Konfiterter tilfod det, tog Præsten dem ind, hest familienvis, for at han kunde give Skriftemaal en saa aaben og fortrolig Høvedelse som muligt; kunde dette ikke naas, blev der dog kun indladt saa mange, som kunde knæle paa en Gang, og hvert Sæt fik sin Tale. Døren ud til Kirken blev lukket, og udenfor stod den gamle Degn som en Cerberus, dels for at sammenligne de indtrædende med sin Liste, og dels for at hindre dem, der ventede udenfor, fra at lægge Øret til Døren.

Den gamle Degn var en ganske mærkelig Person. Særegent for ham var, at det dybt furede Ansigt aldrig var det samme, altid ubevægelig; ligesom han altid i sin Gang, i Kirken eller paa Vejen, var set i andet Takt end sine Fjerdedels, saaledes var der aldrig den mindste Forandring at opdage i hans Ansigtstryk, enten han fungerede i Sorg eller i Glæde; han stod ubæret af alt, hvad der foregik omkring ham, og vendte stadig den store Skraa i det samme Tempo. Stumlere vilde paastaa, at det eneste Øjeblik, da der kunde spores noget fremmed Udtryk i hans Ansigt, var, naar Tab-

derne efter Daaben gik op at øjre; naar han gav Tegnet til at de skulde komme, ved at intonere Offerpsalmen:

Jeg glæder mig
O! Jesus! ved min Daab,
Og taffer dig
Af Hjertet inderlig osv.,

da vilde onde Mennesker mene, at der var mere Udtryk i Slangen end ellers.

Sangen! Desværre! der var virkelig ikke Tale om Sang; thi der var ikke Spor af Tone i ham. Det var ikke underligt, at han optog det som en personlig Fornærmelse, naar man, idet man gav ham Salmenummerne, spurgte om han kunde synge den eller den Melodi; thi alle 306 Salmer i Kingos Salmebog lod alle ens, uden anden Forskel, end at den ene slutte flere Ord end den anden. Man kan jo desværre vænnes mere eller mindre til sligt forargeligt Uvæsen; men det var ganske vist en utaalelig Overgang, naar Præsten med sin rene Tenor begyndte:

Alene Gud i Himmelrig
Være Lov og Pris for al sin Naade

og Degnen saa forfattede med:

Der han haver gjort i Jorderig
I disse samme naaderige Dage;

og han samtidig begyndte sin langsomme Gang op og ned ad Kirkegulvet.

Han kunde ikke paa nogen Maade lide, at Menigheden vilde synge med, og hans Kone lige saa lidt; naar hendes Sidemand vilde gøre Tegnet til at stemme i hviskede hun straks til dem: „Åa, lad Fatter! lad Fatter alene!“ Der var en Mand, en Kirkegænger, som aldrig svigtede; i mange Aar, lige til sin Død, Søndag efter Søndag, kæmpede han en Kæmpetrid med Degnen; han satte Tønnen høje og høje, men var som Sanger ontrent ligesaa uheldig som denne, saa det var for alle Tilhørerne en presserende Bæddestrid.

I vore Dage vilde der ganske vist paa sine Steder være blevet hødet paa dette uhyggelige Uvæsen derved, at Præsten gør sig selv til Kirkefanger, og lader denne sidde i Degnestolen, medens han selv vandrer op og ned ad Kirkegulvet. Dette blev nok ogsaa undertiden foreslaaet, men Præsten nægtede det paa det bestemteste. „Jeg har virkelig slet ingen Ret til at sætte ham fra Bestillingen; det er beslaaet, at han nogen Sunde er kommen her, han burde aldrig have været Kirkefanger, men nu er han det engang. Hvad vilde en Præst gøre, naar han syngende vandrer op og ned, og han saa saa Degnen komme for at hævde sin Ret til at vandre ved Siden af ham; det blev sikkert Præsten, der kom til at træffe det forfæstede Straa. Nej! den eneste Udvæj er vist den at bejse Stolerne ret ofte, og der at indvæde Ørne- og Salmemelodierne, retfærdige ved Konfirmationsforberedelsen og saaledes opdrage sig et Sangkor, der i Kirken kan „tage Troen“ fra Degnen. Paa den Maade træder vi ingens Ret for nær.“

Modfatningen mellem Præst og Degn traadte ingen Sunde grellere frem end ved den hellige Nadere. Naar den første messede, — jeg har aldrig hørt nogen gøre det mere opbyggeligt, — Indstiftelsesordenen: „Vor Herre Jesus Kristus, i den Nat, da han blev forraadt“ osv., sendte han Næsten, naar han kom til dette „forraadt“, og det hele Drama traadte saa levende frem; men naar saa Degnen udstødte, eller rettere udbælede, sit qvelselige Amen! — saa var det hele Indtryk forstyrret.

Det mest paalidelige Billede af Præsten i hans hele Virksomhed kan vistnok gives ved at afstrykke den Indskrift, han gav sin ældste Søn, da denne i hans hvo og halvtredindstyvende Aar, medens han endnu stod i sin fulde Vandskraft, blev Kapellan hos ham.

Den 16. Jauledes:

Bejledning for min kære Medhjælper, da han traadte ind i den geistlige Stand, fordi det er min inderlige Bøn, at min Erfaring maa komme ham, mit Hjertes Søn, til gode.

Allerførst vil jeg tale om dit Forhold til den Menighed, der bliver dig betroet; ikke alene til denne, hvor jeg staa ved Siden af dig, men ogsaa til den, du i Fremtiden skal kalde din.

Det vil vel tagtens blive din Lod, som det har været min og mange andres, at du maa begynde med et Embede, der kun kan give dig en tarvelig Indtægt. Aligevel bør du ved din Tiltrædelse holde alle Tanker om, at du om fortore eller længere Tid skal forlade den, langt borte fra dig, og du skal fra den første Dag holde fast ved, at det er denne Menighed, der er din, og det er den og dig, som Gud har sammensat. Thi dersom du kommer med Tanker om snart at drage bort igen, saa vil der ingen Fæstehed og ingen ret Sandhed være i din Gerning. Hold din Indtrædelsesprædiken i den Tro, at der skal du blive til din Død; skal det ikke være saaledes, saa faar du nok et eller andet Bud fra vor Herre om, at nu har han Brug for dig et andet Sted. Hvorledes man saa en betragter Præsters Forskytelsesfor, saa er det dog en afjort Sag, at ligesom Herren i Vignelsen om Kongesønnens Bryllup ikke sender de samme Tjenere hver Gang til de budne, men først sine, og dernæst andre, saaledes kan det for Guds Rige være nødvendigt, at der kommer en ny Røst til at lyde i en Menighed, men betragt det blot ikke som din Sag alene at bestemte Tid og Stund.

Nu paa den anden Side: med vor Egenlærlighed og Lyfter for Dje skal du vogte dig for at udgive det som Herrens Kald, der dog mere er dit eget. Du huller nok, at da en meget befendt Præst søgte og fik Befordring til et andet Embede, og han i sin Aftrædelsesprædiken udtalte sin Sorg over at forlade sin gamle kære Menighed, men forvarede sig med, at det var ikke hans egen Lyst, men den Helligaands Kald, der havde drevet ham til at søge bort, da blev den spydige Bemærkning

gjort, at det var højt mærkeligt, at den Helligaand altid drev Præsterne bort til Embeder med større, men aldrig med mindre, Indtægter. Ja! hvor dog ogsaa Præster kan være forunderligt taktsløse. Past. N. i T. søgte iøv Embeder foragtede, men han havde sat sig det saa fast i Hovedet, at han fik et af dem, og hver Gang holdt han Aftrædelsesprædiken om det tunge i, at han var tvungen til at forlade Menigheden. Naar det ene Embede saa var givet bort, tog han fat paa det andet; men da han endelig fik det ottende, saa var der ingen i Menigheden, der brød sig om den Helligaand; det gif nu som med Syrdebrengen, da Uben endelig kom.

Er der nogen forjærlig Marjag til at forlade din Menighed, saa forklar den det ligefrem og rebeligt; men hvad det indvortes Kald angaar, saa lad det blive en Sag mellem dig og den Herre, du dog først og fremmest skal tjene, og som er den samme alle Vegne.

Naar du har gjort dig ret klart, at du nu bor i din Menighed, det vil jo lige, at der er mange Menigheder, store og smaa, paa Heben og i smaa frugtbare Egnene, men af dem alle er der kun en eneste, der er din, saa vil jeg siage dig, hvad der følger deraf. Du behøver kun at bringe een Gave med dig, som indeholder alt andet i sig, det er Helligaands Naadegave. Der staa jo, hvor der tales om Herrens Forhold til Menigheden, at han hengaa sig for den, og deraf var Følgen, at Menigheden blev helliget og renset, en herlig Menighed, som maatte være hellig og ustraffet. Dette store Maal blev naaet ved hans Helligelse og ved din Helligelse, først til ham og derefter til din Menighed, skal ogsaa det naas, som er hans Villie og Sæntigt med din Gerning i hans og din Menighed. Mangler du Villie til at hengive dig, til at ville tjene alle af den Mand, der boede i ham, saa forjaar dine gode Egener, dine Kundskaber og Forstand aldeles ikke; men har du den, saa begynd med Frimodighed, og du skal se, hvilke skønne Frugter der vil vokse paa Helligaands Træ.

At hengive sig, det betyder jo at øjre sig selv og sit eget for andre. En god Præst har det tilfælles med Lyset, at jo stærkere det lyser, desto mere fortærer det sig selv, og det slukkes til sidst; men til hvilken Betsignelse har det ikke været for mange, som saa ved dette Lys? — saaledes vil du ogsaa fortære dig selv ved Helligaands, og til sidst gaar ogsaa du bort; men frugt ikke: de, der lærte at se ved dig, og de, som jandt den rette Vej ved dig, og derved selv blev Lys i Menigheden, de vil staa omkring din Grav med Betsignelse og Tak; og den Herre, som hengav sig selv for sin store Menighed, han vil holde den Tale over dig; „hoo som vil frelse sit Liv, skal miste det, men hoo som mister sit Liv for min Skyld, han skal frelse det.“

Du vil maa ske spørge: hvorvidt skal Helligaands strække sig? for hvem skal jeg hengive mig? Jeg kan ikke siage andet, end at du skal forsøge paa at hengive dig for ethvert Menneske, der derved er dig betroet, at han bor inden for dit Sogns Grænser. Det kan vel synes, som om dette er et daarligt Skel, men det er nu en gang Grænjen for dig; det gør Forskel imellem dem, der er indenfor og dem, der er udenfor, og derjom nogen vil anse denne Grænse som en Hindring for sin Gerning, saa vil han, jo længere han rykker frem i Helligaands, lære at talke Herren, fordi Grænjen ikke ligger længere ude. Skulde nogen mene, at det jo dog er noget aldeles vilkaarligh, hvor et Sogns Grænser begynder og ender, saa er der saa meget andet i Livet, der ser ud som en blot Gædbelse, og som dog er noget langt mere. Ordet staa, saa vidt jeg hufer, kun en eneste Gang i det nye Testamente, „af en Hændelse drog en Præst den samme Vej“; men den Hændelse havde dog større Betydning baade for Præsten og for den overfaldne.

Altsaa, med det Foræt, at du vil forsøge at være noget for alle, maa du komme. Du har ved din Tiltrædelse ikke Ret til at betragte nogen, som om han ikke kom dig ved, — at dette vel senere kan ske, er noget andet; men du maa begynde med Apostelens store Regel for Dje: „Jeg har gjort mig til en Tjener for alle, paa det jeg kunde vinde des flere; jeg stræber i alt at tælle alle, idet jeg ikke søger det, som er mig selv, men det som er mig nyttigt, at de kan frelles.“

Du har i denne Henseende en stor Fordel, at du nemlig ikke hører til noget Parti; — jeg sniffer, at du aldrig maa komme til at høre til andet end det, der nøjes med at have Jesus Kristus til Fører. Dersom en Præst kommer til sit Embede, og sigtet om, at han hører til et bestemt Parti, er gaaet i Forvejen, saa bliver han skjelligvis taget til Indtægt af dem i Sognet, som hører til det samme; de vil straks vise, at først og fremmest hører han dem til, derved stybes de øvrige til Side, og der indtræder en Spaltning, som ikke altid er let at udbjævne. Denne Snare, som er kommen mangen Præst dyr at staa, kan du undgaa ved at minde dig selv om: „Alle er de mig betroet, og jeg er alles Tjener.“

Dette udelukker ingenlunde, at der i Tidens Løb udvikler sig en Forskel i dit personlige Forhold til den enkelte, men saa har det en naturlig og ingen unaturlig Grund, navnlig den, at I begge er eet i vor Herres og Frelsers Tro.

Du kan vel have Grund til at spørge: Skal jeg ogsaa gaa til dem, om hvem alle er enige, at der vil og kan ikke knyttes noget Forhold imellem dem og mig? Vantro, aabenbare Syndere, Folk, som aldrig sætter deres Fod i Kirken? Jeg kan ikke svare andet end Ja! Til alle uden Undtagelse, om det saa er den eneste Gang, du kommer i deres Hus; det er din Pligt at gaa, for at tilhyde dem det Naadebudskab, du er sendt med, og som skal forkyndes for „den gamle Verden“; hvem ved, om du maa ske ikke kan være heldigere med at vinde dem end dine Formænd var. Acridit søpe in puncto, quod non speratur in anno. Frygt ikke! Du behøver ikke at være bange for at blive smidt ud, om du end kan opleve Herrens Ord: „Dersom nogen i et Hus ikke vil anamme eder, og ikke høre eders Tale, saa gaar ud af det Hus og ryfter Støvet af eders Fødder“; men selv de har du gjort, hvad du burde, ved ikke at gaa Husets forbi.

(Fortætt.)